

Değerli Basın Mensupları,

22. Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) Yıllık Toplantısı ve Klinik Eğitim Sempozyumu'nu Antalya'da gerçekleştiriyoruz. Bu toplantımız TPD'nin iki temel toplantısından biridir. Çalışma birimlerimiz başta olmak üzere TPD'nin bütün kurulları toplanmakta önceki çalışmaların raporları sunulmakta yeni çalışmaların programları yapılmaktadır. Ayrıca bilimsel ve eğitsel bir programımız bulunmakta ve katılan meslektaşlarımızla eğitim etkinliği sürdürülmekte, psikiyatri alanında yeni gelişmeler tartışılmaktadır. Bir araya gelmemizi fırsat bilerek kamuoyu gündeminde olan mesleğimizi ilgilendiren bazı alanlarla ilgili derneğimiz görüş ve beklentilerini sizlerle paylaşmak istedik. En önemli gündem konularımızdan biri Ruh Sağlığı Yasası taslağıdır.

Bildiğiniz gibi ülkemizde Ruh Sağlığı Yasası bulunmamaktadır. Ruh Sağlığı Yasaları ruh sağlığını korumak, ruh sağlığını geliştirici önlemler almak, ruhsal hastalığı olan tüm yurttaşların tedaviye erişimi önündeki engelleri kaldırmak, toplum içinde tedavi ve rehabilite edilmelerini sağlamak, bu konularla ilgili devletin yükümlülüklerini tanımak için gereklidir. Derneğimiz uzun zamandan beri Ruh Sağlığı Yasası üzerinde durmakta, taslak hazırlamakta ve gerekliliği ile ilgili kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadır.

Bu nedenle TPD Ruh Sağlığı Yasası Görev Grubu bir taslak hazırlamıştır. 2016-2017 yıllarında bir önceki başkanımız Timuçin Oral ve Görev Grubu Koordinatörümüz Ejder Akgün Yıldırım'ın yoğun çalışmaları ile bu taslak TBMM çatısı altında diğer ruh sağlığı dernekleri ile birlikte tartışılmış ve bir uzlaşma zemini yakalanmıştır. Uzlaşılan bu metin tüm kamuoyuna açıklanmış ve öneriler alınmıştır. Önerilerle birlikte tekrar yapılan değerlendirmelerle Ruh Sağlığı Yasa Taslağı TBMM'ne sunulmuştur. Mutlaka yasalaşma sürecinde taslak yeniden değerlendirmelere, tartışmalara tabi olacaktır. Bu aşamada da Türkiye Psikiyatri Derneği üstüne düşeni yapacaktır. Ruh Sağlığı Yasasının gündemden düşmemesini, taslağın bir an önce yasalaşmasını ümit ediyoruz.

Bilindiği gibi TPD daha önce "*Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlardan Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik*" hakkında yürütmeyi durdurma davası açmıştı. Açılan dava sonucunda Danıştay 10. Dairesi'nin kararıyla Yönetmeliğin tedavi tanımına yer veren maddesi nedeniyle yürütmeyi durdurma kararı verilmişti. Kararda Yönetmeliğin dayanağı olan 5275 sayılı Yasa'nın 108. maddesinde "tedavi"den ne anlaşılması gerektiğinin açıkça düzenlenmediği, oysa Anayasa'nın 17.

maddesi uyarınca kişilerin vücut bütünlüğüne yönelik düzenlemelerin ancak kanunla yapılmasının mümkün olduğu belirtilmişti.

09.04.2018 tarihinde TBMM Başkanlığı'na sunulan “*Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı*” ile cinsel suç işleyen kişilere yönelik rehabilitasyon ve tedavi ile cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmetler konularında maddeler bulunmaktadır.

Öncelikle cinsel suçun çok boyutlu olması sebebiyle “cinsel suç” kavramının bir psikiyatrik hastalık gibi ele alınmasını ve yasa tasarısının “hadım yasası” şeklinde indirgemeci bir şekilde ele alınmasını doğru bulmuyoruz.

Cinsel suçların faili olan her bireyin ruhsal bozukluğu olduğu varsayımı doğru değildir. Önemli bir kısmının tedavi edilebilecek ruhsal bir hastalığı yoktur. Cinsel suç ruhsal hastalıkla birlikte anmak, hem suçu normalleştirme, hem de ruhsal hastalık tanısı almış bireyleri damgalama riski taşımaktadır.

Cinsel isteğin ilaçla baskılanmasına yönelik tedbire tabi tutulmaya uzman raporu doğrultusunda karar verileceği belirtilmekteyse de sadece ruhsal rahatsızlığa bağlı cinsel isteğin azaltılması söz konusu olabileceğinden bu konudaki belirsizliğin ve uzmanın kim olacağı belirsizliğinin giderilmesi gerekmektedir. Ayrıca ceza infaz kurumlarında ya da sonrasında uygulanacağı ifade edilen rehabilitasyon programlarının nasıl ve hangi nitelikli insan gücü ile yapılacağı önemli bir sorun olarak karşımıza çıkacaktır. Daha sonra hazırlanacağı belirtilen yönetmelikte ruhsal rahatsızlığı olan kişilerin, cinsel dokunulmazlığa yönelik bir suç işlemesi halinde tıbbi uygulamanın ve rehabilitasyon programlarının ne olacağı ve nasıl uygulanacağı insan hakları, hekimliğin evrensel değerleri ve tıbbın bilimsel standartlarıyla belirlenecek şekilde hazırlanmalıdır.

Cinsellikle ilgili suç ve mağduriyetler konusunda yapılabileceklerin yasal düzenlemelerle, ceza, tedbir ve yaptırımlarla sınırlı olmadığını yeniden vurgulamak isteriz. Uygulamada temel insan hakları, mesleki etik ilkeler ve bilimsel standartlara aykırı sonuçların doğmasına neden olmayacak, rehabilitasyonu ve tedaviyi de içerecek şekilde tüm boyutlarıyla tartışılarak yeniden ele alınmalı, yönetmelik hazırlık aşamasında görüş ve önerilerimiz dikkate alınmalıdır.

Bu konuda daha geniş toplumsal kesimlerin katılımıyla cinsellik, cinsiyet eşitsizliği ve şiddet konularında çalışmalar yürütülmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu alanlarda yapılacak

çalışmalarda üstümüze düşen görevi yerine getirmekteki kararlılığımızı belirtmek, TPD olarak bu çalışmaların içinde yer almak istediğimizi yetkililere ve kamuoyuna bildirmek istiyoruz.

Gündemi meşgul eden bir suç davranışı ortaya çıktığı zaman sıklıkla suç ile ruhsal hastalıklar arasında doğrudan bağlantı kuran indirgemeci bildirimlerle karşılaşmaktayız.

Aynı şekilde kamuoyunun gözü önünde olan kişilerin tartışmalarında üstün gelme, hakaret etme, aşağılama, en azından eleştirme amacıyla birbirlerine yönelik ruhsal sorunlu olma, ruhsal hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçların etkisinde olma gibi ifadeleri kullandıklarına tanık olmaktadır.

TPD olarak tekrar ve tekrar hatırlatmak isteriz ki;

Ruhsal hastalıkları olan kişilere yönelik bu “damgalama” kişilerin ruhsal hastalıklar ya da hastalar hakkındaki bilgisizlik, yanlış bilgilendirme ve önyargılarından köken almaktadır. Ancak sonuçlarını toplum ödemektedir. Bu “damgalanma” basit bir müdahale ve destekle düzelebilecek hastalığı olanların profesyonel yardım almaktan kaçınmalarına, hastalığı saklamalarına neden olmakta dolayısı ile bu kişilerin yaşam kaliteleri bozulmakta, kişilerarası ilişkiler ve mesleki alanlarda işlevsellikleri olumsuz etkilenmekte ve tedavileri aksamaktadır. Bunun dışında daha ciddi ruhsal hastalığı olan kişilerin de “ayrımcılığa” uğramalarının önünü açmaktadır.

Suç ve ruhsal hastalıklar arasında doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır. Tek başına ruhsal hastalık varlığı insanları daha şiddet yanlısı yapmamaktadır.

Bir suç davranışı ortaya çıktığında bu davranışın nedenlerini ortaya çıkarmak için bilirkişiler tarafından ayrıntılı bir çalışmaya gerek vardır.

TPD olarak basın mensupları ve kamuoyunun gözü önünde olan kişiler başta olmak üzere tüm toplumu daha düşünceli ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalayıcı olmayan bir dil kullanmaya, bir suç davranışı ortaya çıktığı zaman ruhsal hastalıklar ve şiddet olayları arasında bir bağlantı varmış gibi göstermekten kaçınmaya davet ediyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyururuz. 13.04.2018

Türkiye Psikiyatri Derneği Yönetim Kurulu